

Murrizketa-neurri berriak, mingain urdinaren 8 serotipoaren foku berriak direla eta

MAPAk informazio-ohar bat argitaratu du, Nafarroa, Gipuzkoa eta Huescako ustiategietan mingain urdinaren 8 serotipoaren 4 foku agertu direla jakinarazteko. Hori dela eta, murrizketa-eremu berriak ezarri dira serotipo horren aurkako txertaketarako.

Aragoiko Gobernuak atzo konfirmatu zuen mingain urdinaren serotipo hori detektatu dela Broto udalerriko (Huesca) behi-ustiategi batean. Azken hori zenbatuta, lau dira jada aurreko urteko urriaren 21etik deklaraturako fokuek. Nafarroan detektatu zen aurreko urtean animalien gaixotasun hori lehen aldiz, penintsulan 10 urtez desagertuta egon ostean. Ondoren, 2020/10/29an, bi foku jakinarazi ziren, bat Orreagan (Nafarroa) eta beste bat Aian (Gipuzkoa).

Horiek horrela, beharrezkoa da murrizketa-neurri berriak ezartzea, hiru autonomia-erkidegoetako hainbat eskualderi eragingo dietenak. Datozen egunetan argitaratuko dira, Ministerioaren Agindu bidez. Agindu horretan, murrizketa-eremu bat ezarriko da deklaraturako 4 fokuen inguruan; eta, leku horietan, honako neurri hauek ezarriko dira:

- Mingain urdinaren 8 serotipoaren aurkako nahitaezko txertaketa ezartzea 3 hilabetetik gorako ardi eta behi guztientzat.
- Gaixotasunarekiko sentikorrak diren animalia-espezieen lekualdatzeak murriztea.
- Zaintza pasiboa indartzea, eta edozein susmo jakinarazteko gomendioa zabaltzea.
- Hausnarkari-ustiategietan intsektuak hiltzeko jarduketak indartzea.

Abereak gaixotasun horren aurka babesteko protokoloak ezarri egiten du txertoa eman behar dela nahitaez fokuen inguruko 50 kilometroko eremuan; gainerako eremuetan, boluntarioa izango da. Maila autonomikoan, horrek Gipuzkoako ia lurralde osoari eragingo dio, eta Bizkaiko eta Arabako lurraldearen zati bati.

Edonola ere, azienda osoaren osasuna bermatze aldera, eta sektorean izan ditzakeen eraginak murrizteko, Gipuzkoa eta Bizkaiko Foru Aldundiek nahitaezko txertaketa ezarri dute beren lurraldeetako behi eta ardi guztientzat, eta beren gain hartuko dute txertoen kostua. Arabako Foru Aldundiak, bere aldetik, babes-eremuko txertaketa bere gain hartuko du, eta txertaketarako borondatezko kanpaina bat sustatuko du lurralde osoan.

Mingain urdinaren 8 serotipoaren agerraldia baieztatu da Nafarroan

2020/10/20an, Nafarroako Gobernuak jakinarazi du mingain urdinaren (MU) 8 serotipoaren (8S) kasu bat detektatu dutela Nafarroan, Baztango (Elizondo eskualdea) ustiategi bateko behi batean.

[2020/07/20tik aurrera](#), eta bereziki irailean, 8S-aren 43 foku detektatu dira Frantziaren hegoaldeko mugako departamenduetan (Pirinio Garaiak, Landak, Ariège, Garona Garaia eta Pirinio Atlantikoak), behi eta ardietan egin den zaintza pasiboari esker.

Kaltetutako ustiategia Frantziatik gertu dago (mugatik 12 km ingurura), eta horrek adierazten du Nafarroan sortutako infekzioaren jatorria izan daitekeela gaixotasuna transmititzen duen bektorea, *Culicoides* eltxoa, bertatik sartu izana.

Kaltetutako behiak MUREkin bateragarria den sintomatologia klinikoa zuen, eta positibo eman zuen Nafarroako Gobernuaren laborategian eginiko PCRan eta serologia-probetan, eta, ondoren, baita Algeteko Erreferentziako Laborategi Nazionalean ere.

Orain arte, Nafarroa MUTik libre zegoen, baina Frantziarekiko duen gertutasuna dela eta, arrisku-eremutzat hartzen da Gaixotasuna Zaintzeko Programa Nazionalean. Hori horrela, gaixotasunaren zaintza sendotu egin da.

Nafarroako Gobernuak hartutako neurriak direla eta, murrizketa-eremu bat ezarri da kaltetutako ustiategiaren inguruan, eta eremu horretan neurri hauek ezarri dira:

1. **Urriaren 9an argitaratutako [ebazpen](#) baten arabera, derrigorrezkoa izango da 3 hilabete baino gehiago dituzten behi eta ardi guztiei 8S-aren aurkako txertoa jartzea 2021eko urtarrilaren 15a baino lehen**, batez ere Frantziarekin muga egiten duten eskualdeetan.
2. Prebentzio-, zaintza- eta kontrol-neurriak sendotu egingo dira, batez ere zaintza pasiboa; edozein kasuren susmoa izanez gero, agintaritza eskudunari jakinaraztea gomendatzen da.
3. Kutsa daitekeen ganaduaren lekualdaketak kontrolatuko dira.
4. Hausnarkarien ustiategietako intsektuak hil egin beharko dira.

[Trikinosia: basurde-haragiaren autokontsumoari buruzko triptikoa](#)

AESANek triptiko bat argitaratu du trikinosiari eta ehizakietan trikinaren analisi egokia egitearen garrantziari buruz.

Trikinosia *Trichinella* generoak eragindako parasito-gaixotasuna da, eta gizakiari eta zenbait ugaztuni eragiten die, hala nola basurde eta txerriei. Aspalditik ezagutzen eta kontrolatzen bada ere, funtsezkoa da basurde eta txerrien haragi eta haragi-produktuetan proba hori egitea, baldin eta gordinik edo ondo kozinatu gabe kontsumituko badira; izan ere, horiek dira gaixotasunaren infekzio-iturri nagusiak.

Triptikoaren helburu nagusia da kontsumitzaileei -alegia, ehiztariei eta haien senide eta lagunei- ulertaraztea arriskutsua izan daitekeela elikagai horiek beren kabuz kontsumitzea, proba egokirik egin gabe.

Horrenbestez, gogorarazten dugu derrigorrezkoa dela giza kontsumorako txerri eta basurde guztiei analisia egitea, prebentzio-neurri gisa, parasitorik ez dutela egiaztatzeko.

Eguneratzea: Afrikako txerri-izurriaren egoera Alemanian (2020/09/30)

Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura Ministerioak informazio-ohar bat argitaratu du ATIaren Alemaniako agerraldiaren egoerari buruz. Bertan jasotzen da 38ra areagotu direla basurde basatien ATI fokiak (ia guztiak hilda aurkitu dira). Kasu horiek guztiak, orain arte, bi barrutitan aurkitu dira, biak Brandenburgo estatu.

Zainketa epidemiologikoa eta gorpuen bilaketa-lanak areagotu egin dira, eta horri esker, Alemaniako eskumeneko agintaritzek foku berri bat jakinarazi ahal izan zuten 2020/09/30ean, estatu bereko beste barruti batean basurde baten gorpua aurkitu ondoren. Gorpua aurrekoengandik 30 km ingurura aurkitu zuten iparraldera, Poloniarekiko mugatik 1 km ingurura.

Kasu berri hori infektatutako eremutik kanpo detektatu da; eremu horretan mugapenak zeuden jada. Ondorioz, neurri berriak gehitu zaizkie lehendik indarrean daudenei:

- Infektatutako eremuaren mugak zabaldu dira, lurralde berri hori barne hartuta.
- Basurde basatien gorpuen bilaketa aktiboa zabaldu egin da.

Hegazti-gripea: agerraldi gehiagoren alerta EBn

EFSAk, ECDCk eta hegazti-gripearen Europar Batasuneko erreferentziako laborategiak txosten berri bat egin dute. Txosten horretan, EBko estatu kideei eskatzen zaie zorrotz ditzatela zaintza- eta biosegurtasun-neurriak aurten gerta daitezkeen hegazti-gripearen agerraldietatik babesteko.

Txosten horrek bere baitan hartzen du 2020ko maiatzetik abuztura bitarteko denboraldia, eta Europan eta Europatik kanpo hegazti-gripeari buruz egindako azken eguneratzeari dagokio. Eguneratze hori azken hilabeteetan Errusiako mendebaldean eta Kazakhstanen hegazti basatien eta etxeko hegaztien artean gertatu diren oso patogenoa den hegazti-gripearen (IAAP) kasuen ostean egin da. Eskualde hori udazkenean Europarantz doazen uretako hegazti basatien migrazio-ibilbide ezaguna da.

Aurten patroia bera errepikatzen bada, espero da gaixotasuna Europako ipar-mendebaldera iritsiko dela udazken edo neguan. Hala gertatuz gero, Europako hegoalde eta mendebaldera hedatuko litzateke, 2005eko eta 2016ko udan gertatu zen bezalaxe. Urte horietan, IAAPa antzeman zen Errusiako eremu berean, eta epidemiak sortu ziren jarraian.

Arriskuak arintzeari eta oso patogenoa den hegazti-gripearen detekzio goiztiarrerako sistemiei buruzko EBko araudiarekin bat etorriz, txosten horrek honako gomendio hauek ematen ditu:

- Neurriak hartzea IAAPko kasu susmagarriak azkar detektatzeko eta biosegurtasuna areagotzea hegazti-ustiategietan.
- Fauna basatiaren arduradun diren albaitaritzaren eta osasun-agintariei IAAPa agertzeko arriskuaren berri ematea eta eskatzea albaitaritzen arinen ikuska eta analiza ditzatela hilda edo gaixorik dauden hegazti basatiak.

Europar oso baxua izaten jarraitzen du hegazti-gripearen birusa oro har jendeari transmititzeko arriskuak. Nolanahi ere, arrisku hori murrizteko, herritarrei gomendatzen zaie ez ditzatela uki hildako hegaztiak norbera babesteko ekipamendurik gabe.

Mingain urdinaren 8 serotipoaren 6 foku deklaratu dira Frantziako hegoaldean

2020ko uztailaren 20tik, mingain urdinaren 8 serotipoaren 6 foku jakinarazi dira. Guztira 8 animaliak eman dute positiboa (3 behi-ustiategietan eta 3 ardi-ustiategietan), Frantziarekiko mugan, Landak, Pirinio Garaiak eta Pirinio Atlantikoak departamentuetan.

Gaixotutako animalia guztiek **sintomatologia klinikoa izan dute**, sintoma hauekin:

- abortuak
- anorexia
- pisu galera
- zurruntasuna gorputz-adarretan
- hipertermia
- disnea
- mukosen kongestioa
- ptialismoa
- konjuntibitisa

Gaur egun eta estatu-mailan, 8 serotipotik libre estatusa mantentzen da, ez baita hauteman horren zirkulaziorik. Hala ere, adierazi behar da aurreko otsailen 4 serotipoaren birzirkulazioa erregistratu zela Malagako zoologikoko ñu batengan. Esparru horretan, nahitaezkoa da 1 eta 4 serotipoen aurkako txertoa ematea.

Maila autonomikoan eta foku horien hurbiltasuna aintzat hartuta, nabarmendu behar da EAE eremu librea dela eta 4S eta 8S-en aurkako borondatezko txertaketa ezarrita dagoela; egoera berean daude muga-esparruko beste erkidegoetan (Katalunia, Aragoi eta Nafarroa). **Horrez gain, Frantzian aldi baterako egonaldia egiten duten** animaliak serotipo horien aurka borondatez txertatu daitezke.

Europa mailan, 492 foku deklaratu dira aurreko otsailetik ADNS sisteman.

Mingain urdina zaintzeko, kontrolatzeko eta desagerrarazteko programa nazionalak (2020) hauek barne hartzen ditu:

- Zainketa serologiko eta biologiko aktiborako programa.

- Zainketa pasibo klinikorako programa.
- Zainketa entomologikorako programa.
- **Txertaketa programa: neurririk eraginkor eta praktikoena da gaixotasuna kontrolatzeko** eta, ondorioz, gutxienez murrizteko horri lotutako galerak eta, azkenik, geldiarazteko kutsatutako animaliatik bektorerako zikloa.

Hauek dira azken urteetan estatu-mailan detektatutako mingain urdinaren birusaren serotipoak:

- 1 serotipoa (1S): 2007ko uztailean.
- 4 serotipoa (4S): 2004ko urrian eta, hori desagerrarazi ondoren, berriro detektatu zen 2010eko urrian.
- **8 serotipoa (8S):** 2008ko urtarrilean, eta 2013ko urtarrilean **desagerrarazi zen.**

2020an zehar, txertaketaren helburua da:

- 1 eta 4 serotipoen zirkulazioa kontrolatzea
- gaixotasunarekiko sentikorragoak diren animaliak eremu libreetara eramateko erraztasunak ematea
- 4 eta 8 serotipoak Frantziarekiko mugatik sartzea prebenitzea.

Egungo egoera epidemiologikoa aintzat hartuta, beharrezkoa da **estatu-mailan lurraldea hiru eremutan bereiztea**, banaketa geografikoaren arabera:

1. **Murrizketa-eremuak eta 4S, 1S eta 1-4S-en aurkako nahitaezko txertaketa 3 hilabetetik gorako ardi eta behientzat:** penintsulako hego-mendebaldea.
2. Eremu librea uharteetan.
3. **Eremu libreak eta borondatezko txertaketa 4S eta 8S-en aurka:** penintsulako iparraldea eta ekialdea, EAE, Katalunia, Aragoi eta Nafarroako zenbait eskualde. Horrez gain, **Frantzia aldi baterako egonaldia** egiten duten animaliak serotipo horien aurka borondatez txertatu ahalko dira.

Maila autonomikoan, Frantziako 8 eta 4 serotipoen egoera dela eta, EAE eremu librea da eta serotipo horien aurkako borondatezko txertaketa ezarrita dago.

Higiene-jardunbide egokiak hilketan: **Europako Batzordearen txostena:**

Txosten horrek laburbildu egiten ditu DGSANTEk 2017an EBko hainbat estatu kideetan eta Norwegian egindako bisitaldien eta hilketan aintzat hartu beharreko higiene-jardunbide egokiei buruzko tailerren emaitzak.

Zehazki, txostenak agintari eskudunen **lan-jardunbide** batzuk azpimarratzen ditu. Horiek, **eragin positiboa izan dute hilketan izan beharreko higiean**, eta, ondorioz, **kontsumitzaileen babesean.**

Bisitaldi eta tailerretan parte hartu zuten **aditu** nazionalak **in situ ezagutu zituzten bisitatutako herrialdeetan ezarri dituzten lan-jardunbideak**. Jardunbide horien xedea da, batetik, **agintari eskudunek** hautemandako arazoei heltzea eta, bestetik, **hiketa optimorako higieena eta kanalen arteko kutsaduraren maila minimoak bermatzea**.

Hainbat herrialde hasi dira dagoeneko jardunbide horiek ezartzen. Agintari eskudunen egiaztapena eta kontrola babesten duten **lan-metodo** eta **-jardunbide** komuneren artean, honako hauek **nabarmendu** behar dira:

- **animalia garbien** estrategia
- **ilea moztea** bata bestearen segidan
- **kanalen kutsaduraren erregistro**-sistema
- kanalen kutsadura **egiaztatzeko prozedura ofizialak**
- erantzukizun teknikoak eta kudeaketa-arlokoak bateratzea
- irizpide **mikrobiologiko**etan oinarrituta agintari eskudunek egindako **laginketak eta analisiak**
- **hiltegi**entzat **arriku-profilak** definitzea
- kontrol ofizialen **emaitzak argitaratzea**

Halaber, azpimarratu egin zen zein **garrantzitsua** den **hiltegi**etako operadoreek **ongi diseinatu eta garatutako hilketa-teknikak** izatea, eta **agintari eskudunek horiek ezagutzea** eta jarrera positiboa izatea arlo horretako berrikuntzekiko.

Eguneratzea: Niloko Mendebaldeko birusaren agerraldia Andaluzian

Andaluziako Juntaren Osasun Sailak jakinarazi du zaldien meningoentzefalitis birikoaren kasu berriak deklaratu direla Sevilla probintzian, Niloko Mendebaldeko birusak eraginda.

Abuztuaren 10ean sortutako agerraldian 2 zaldik Niloko Mendebaldeko sukarra zutela detektatu zen, eta adierazpen hori berretsi egin zen laginak erreferentziazko laborategira bidali ondoren. Laborategiko diagnostikoaren emaitza ezagutu ostean, berehala aktibatu zen protokoloa; horren arabera, beste neurri batzuen artean, beharrezkoa da ingurumen-kontrolerako ekintzak gauzatzea, hala nola eraginpeko eremuak fumigatzea, gaixotasun hori transmititzen duen Moskito bektorea desagerrarazteko.

Nolanahi ere, Zaintza Epidemiologikoko Zerbitzuak adierazi du transmisioa **ez dela pertsonatik pertsonara** gertatzen, **moskitoen ziztada** bidez baizik; hortaz, **gizakien infekzioa prebenitzeko** neurrien oinarria da ziztada horiek saihestea, **uxagarriak erabilia**.

Gizakien artean sortu diren eta baieztatuta dauden meningoentzefalitis birikoaren kasuei dagokienez, Andaluziako Osasun eta Familien Sailak etengabe eguneratzen ditu datuak prentsaurrekoen bidez. Aipatzekoa da 2020/08/28an bi pertsona hil direla agerraldi horren ondorioz eta beste horrenbestek ospitalean jarraitzen dutela, batzuk ZIUn. Gizakien kasuen jarraipena eta kontrola egite aldera, Sailak inkesta epidemiologikoak egin ditu, lotura komuneren bat detektatzeko asmoz; gainera, kasuak dituzten udalerrietako udalak jakinaren gainean jarri ditu.

Agerraldiak aktibo jarraitzen du eta Juntaren esteka honetan kontsulta daitezke deklaraturako fokuek:

Q Sukarraren kontrola eta zaintzarako Euskadiko Plana

Gaur argitaratu da Nekazaritza eta Abeltzaintzako zuzendariaren 2020ko otsailaren 19ko Ebazpena, zeinaren bidez onartzen eta jakitera ematen baita Euskadin Q Sukarra Zaintzeko eta Kontrolatzeko Plana.

Plan horretan biltzen dira hainbat ekimen biltzen ditu, zehazki honako hauek: Euskadiko ardi- eta ahuntz-aziendaren gaixotasunaren jarraipena egiteko, arriskua ustiattegietan kontrolatzeko eta animaliekin kontaktua duten langileak prestatzeko eta sentsibilizatzeko.